

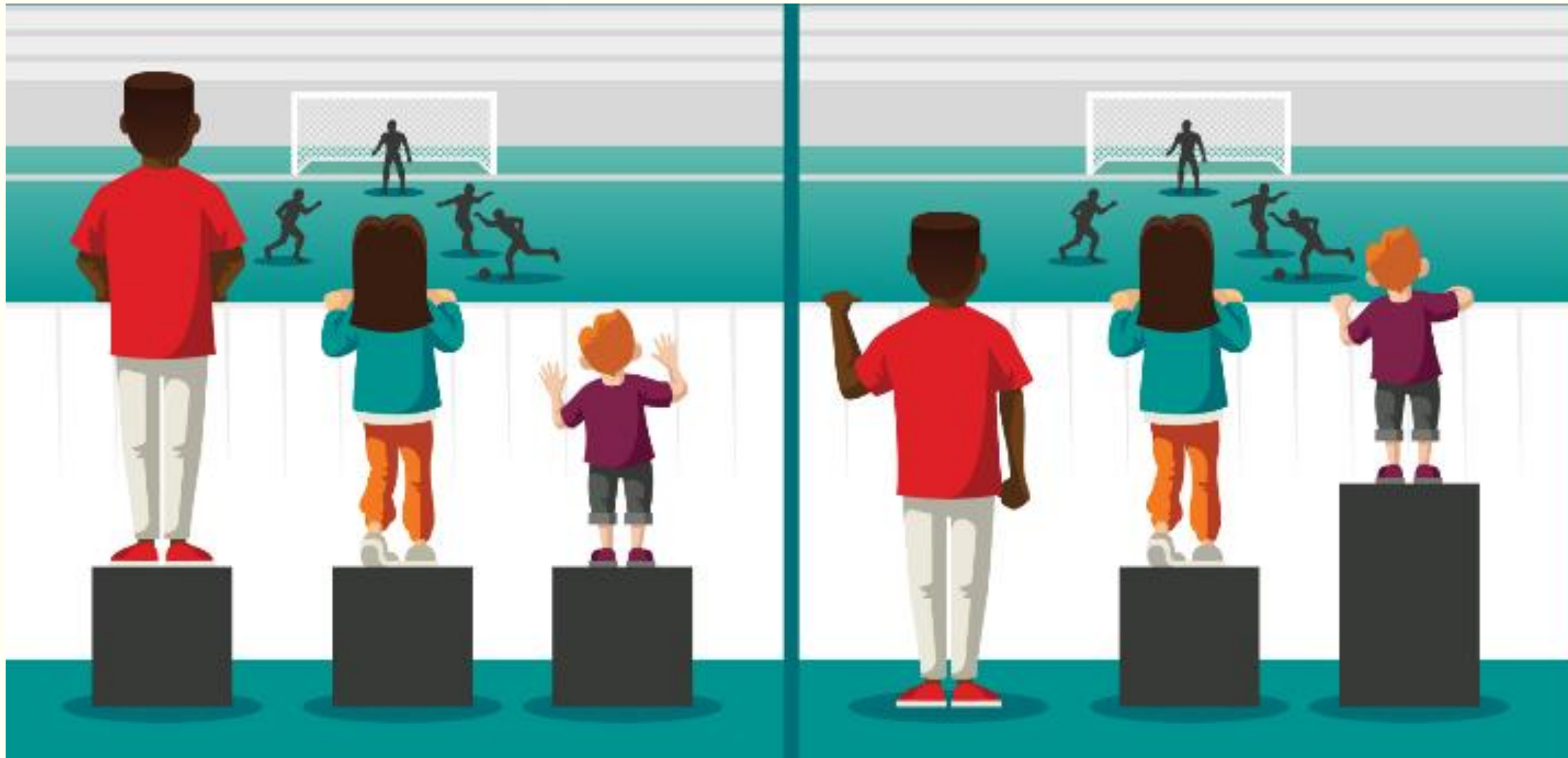

JEDNAKE PRILIKE U ŠKOLOVANJU ZA SVAKO DIJETE

prof. dr Ivana Zečević,

*Univerzitet u Banjaluci, Filozofski fakultet, Studijski program
psihologija*

JEDNAKOST

PRAVEDNOST

Školska kultura i klima

Školska kultura

- set kompleksnih normi, stavova, vjerovanja, ponašanja, vrijednosti, ceremonija, tradicija i mitova koji su duboko ukorijenjeni u svaki aspekt škole i koji se ispoljavaju u svakodnevnom životu škole i utiču na produktivnost nastavnika, profesionalni razvoj i rukovođenje školom (Barth, 2002)

Školska klima

- odnosi se na školsko okruženje, set normi i očekivanja, psihosocijalni kontekst u kome nastavnici rade, stepen osnaživanja nastavnika, fizičko i emocionalno blagostanje školske organizacije, te posvećenost školi i podršku nastavnika
- na iskustvu zasnovan, multidimenzionalan, relativno trajan percepcijski fenomen koji je zajednički članovima određene škole

Dimenzije školske klime

---

1. Dimenzija sigurnosti, koja se može posmatrati kao:

- a) fizička sigurnost, koja obuhvata osjećaj sigurnosti, plan reagovanja u kriznim situacijama, jasne odgovore na nasilje i stavove koji ne tolerišu nasilje;
- b) socio-emocionalna sigurnost, koja podrazumijeva vjerovanje u školska pravila, stavove u vezi s individualnim različitostima, načine rješavanja konflikata koji se uče u školi i slično.

2. Obrazovna dimenzija podrazumijeva:

- a) kvalitet instrukcija (npr. povezanost učenja sa životom, stilovi učenja, nagrađivanje, raznovrsnost nastavnih metoda i tehnika, uvažavanje kreativnosti, razvoj kritičkog mišljenja, itd.);
- b) socio-emocionalno učenje (razvijanje socio-emocionalnih kompetencija: svijest o sebi, upravljanje sobom, svijest o drugima, uspostavljanje i održavanje kontakata, odgovorno donošenje odluka);
- c) profesionalni razvoj (npr. evaluacija školskog sistema, sistematičan profesionalni razvoj, korišćenje naučnih znanja prilikom donošenja odluka);
- d) rukovođenje (npr. poštovanje ljudi u školi od strane školskih lidera, jasna vizija i misija škole).

Dimenzije školske klime

---

3. Dimenzija odnosa, koja podrazumijeva:

- a) poštovanje različitosti (npr. pozitivni odnosi na relaciji odrasli–odrasli, odrasli–učenici i učenici–učenici, zajedničko donošenje odluka, uvažavanje različitosti);
- b) saradnja škole i zajednice (npr. obostrana podrška, učešće roditelja u donošenju odluka u školi, povezanost sa lokalnom zajednicom);
- c) povezanost (npr. entuzijazam zaposlenih u vezi s poslom, povezanost učenika sa bar jednim odraslim).

4. Strukturalna dimenzija i dimenzija okoline odnose se na:

- a) čistoću, adekvatan prostor i materijal,
- b) izgled i veličinu škole,
- c) nastavne i vannastavne aktivnosti

Školska klima

---

podrazumijeva partnerske odnose među svim akterima školskog života – učenicima, nastavnicima, roditeljima, stručnim službama i ostalim zaposlenima.

Rezultati sve većeg broja istraživanja su saglasni da je upravo **emocionalni kvalitet odnosa** nastavnika i učenika značajan za proces učenja i školsko postignuće, za prilagođenost učenika u školi, kvalitet odnosa sa vršnjacima, razvoj kognitivnih i socijalnih kompetencija, što se dugoročno odražava na razvoj, ponašanje i uspeh u učenju učenika (Krstić, 2016).

Školska klima – rezultati istraživanja

- Rezultati sve većeg broja istraživanja su saglasni da je upravo **emocionalni kvalitet odnosa** nastavnika i učenika značajan za proces učenja i školsko postignuće, za prilagođenost učenika u školi, kvalitet odnosa sa vršnjacima, razvoj kognitivnih i socijalnih kompetencija, što se dugoročno odražava na razvoj, ponašanje i uspjeh u učenju učenika (Krstić, 2016).
- **Podržavajući i pozitivni odnosi** između nastavnika i učenika smanjuju otuđenje učenika, te povećavaju važnost uloge škole u očima učenika i jačanje njihove privrženosti školi (Khoury-Kassabri, Benbenishty i Astor, 2000).
- Učenici koji nastavnike doživljavaju kao **brižne osobe** koje se odnose prema njima s uvažanjem češće razvijaju osjećaj pripadanja školi i shodno tome jačaju pozitivne odnose s ostalim učenicima (Eccles i Roeser, 2006).

Šta možete da radite u školama?

---

1. Dimenzija sigurnosti, koja se može posmatrati kao:

- a) imati jasan plan reagovanja kada je nasilje u pitanju;
- b) reagovati na svaki vid nasilnog ponašanja;

2. Obrazovna dimenzija podrazumijeva:

- a) što više učenja kroz aktivnost;
- b) razvoj socio-emocionalnih kompetencija učenika;
- c) kontinuiran i sistematičan profesionalni razvoj svih profesionalaca u školi;
- d) kontinuirano praćenje rada nastavnika i stručnih saradnika, te menadžmenta unutar škole, evaluacija i samoevaluacija;
- e) vizija i misija škole poznate i jasne svakom radniku.

Šta možete da radite u školama?

---

3. Dimenzija odnosa, koja podrazumijeva:

- a) partnerski odnos između nastavnika i roditelja, nastavnika i učenika;
- b) korištenje resursa iz lokalne zajednice.

4. Strukturalna dimenzija i dimenzija okoline odnose se na:

- a) vannastavne aktivnosti u skladu sa vremenom u kojem se živi;
- b) izgled škole u rukama zaposlenih, učenika i lokalne zajednice

VELIKO HVALA NA STRPLJENJU 😊

prof. dr Ivana Zečević

Kontakt: ivana.zecevic@ff.unibl.org